

LUNDS
UNIVERSITET

En Moderne Menneskerettighedskrise

Et socialantropologisk studie om den kinesiske regerings undertrykkelse af uighurerne og De Forenede Nationers universelle menneskerettigheder

Sophia Aurelia Wandel-Petersen
Afdeling for Socialantropologi
Sociologisk Institution, Lunds universitet
Kurskod: SANK03
Termin: Vårterminen 2022
Vejleder: Ulf Johansson Dahre

1. Abstract

Det skrøbelige forhold mellem Asien og Vesten har længe spillet en rolle i forbindelse med implementeringen af de menneskerettigheder, som er præsenteret i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder. Ved inddragelse af kulturrelativismens teori undersøger denne opgave henholdsvis Kinas og Vestens syn på menneskerettigheder, og den forklarer, hvordan Kinas kulturrelativistiske tilgang til menneskerettigheder - set med Det Kinesiske Kommunistpartis øjne - kan retfærdiggøre undertrykkelsen af uighurerne i Xinjiang.

Opgaven afslører en uoverensstemmelse mellem den fastlagte praksis for international adfærd, som den er formuleret i FN-pagten, og den faktiske statslige praksis, ligesom den løfter sløret for, hvorfor Kina sætter velstand og kollektive interesser højere end folkets individuelle rettigheder og dermed FN's Menneskerettighedserklæring og det vestlige demokrati.

Nøgleord: Socialantropologi, de Forenede Nationer, Kina, Uighurerne, Menneskerettigheder, Kulturrelativisme

1. Abstract	1
2. Indledning	3
2.1 Formål, problemformulering og underspørgsmål	3
2.2 Afgrænsninger	4
2.3 Tidligere forskning	5
2.3.1 Teori	7
2.4 Metode	8
2.5 Ethiske overvejelser	10
2.6 Disposition	10
3. Uighurerne og de Forenede Nationer	12
3.1 Situationen i Xinjiang	12
3.2 De Forenede Nationers lovgivning	16
4. Modstridende sider af menneskerettighedsdebatten	19
4.1 Asien vs. Vesten	19
4.1.1 Den kinesiske regerings begrundelse for undertrykkelsen af uighurerne	24
4.2 De Forenede Nationers begrænsninger	27
5. Konklusion	31
7. Litteraturliste	33

2. Indledning

Som et af verdens mest folkerige lande og en af verdens største økonomier, er Kinas indflydelse på resten af verden vokset, ligesom landets brud på de universelle menneskerettigheder, er vokset. Kinas undertrykkelse af de tyrkisk-muslimske uighurer i Xinjiang regionen er et af de seneste og mest graverende eksempler. I 2017 strammede den kinesiske regering grebet om uighurerne med oprettelsen af interneringslejre, hvor det menes, at op mod 1,5 millioner uighurer har været anbragt og udsat for vold og tortur i en større mission på tvangsassimilering. Alt dette udføres i overensstemmelse med Det Kinesiske Kommunistpartis (KKP) mission om at ændre synet på menneskerettigheder, således at menneskerettighederne tilpasser sig den kinesiske regerings styrker, økonomiske udvikling og sikkerhed. Set med vestlige øjne, bryder KKP utallige af FN's menneskerettigheder. Disse menneskerettigheder betragter Kina dog som en vestlig opfindelse og dermed irrelevant for det kinesiske samfund og ideologi. FN er havnet i et dilemma. De er forsigtige og holder sig tilbage, hvilket afføder kritik fra Vesten. Det forventes, at FN bryder ind, når deres egne universelle konventioner og love bliver overtrådt - også selvom synet på menneskerettigheder varierer i de respektive lande.

De universelle menneskerettigheder fortolkes forskelligt fra land til land, og det er netop dette, der er en af de mest essentielle værdier i den kulturrelativistiske tilgang. Kulturrelativismens essens består af at se ting fra forskellige perspektiver, og dermed forstå at en antagelse ikke er mere eller mindre rigtig end en anden. De er bare forskellige. Derfor kan kulturrelativismen være problematisk, når den anvendes på Kinas fortolkning af menneskerettigheder, da denne er kontroversiel, ud fra et vestligt synspunkt.

2.1 Formål, problemformulering og underspørgsmål

Med fokus på uighurerne i Xinjiang, behandler denne opgave den kinesiske forståelse af FN's Universelle Menneskerettigheder, som af Kina og andre, kritiseres for at udbrede den vestlige kultur. Den kinesiske regerings handlinger mod uighurerne i Xinjiang betragtes af vesten som tydelige brud på FN's lovgivning, men den kinesiske regering, anser det som en måde, hvorpå de sikrer landets fremtid og værdier. Så hvordan skal FN handle, når man kan tolke forskelligt på menneskerettigheder? Kulturrelativismen udfordrer de universelle menneskerettigheder, da det er et dilemma for en organisation som FN at bryde ind i et lands problem, når baggrunden

for “problemet” er kulturelle forskelligheder. Hvem afgør, hvilke handlinger, der er moralsk acceptable, og er det overhovedet muligt at bestemme om noget er universelt rigtigt eller forkert? Denne diskussion har i væsentlig grad påvirket denne opgave, som indkredser problemet i Xinjiang, og de dilemmaer der opstår, når universelle menneskerettigheder støder sammen med kulturrelativismen.

Den kinesiske regerings tilgang til menneskerettigheder vil blive behandlet i forsøget på at besvare følgende problemformulering: *Hvordan kan den kinesiske fortolkning af menneskerettigheder retfærdiggøre undertrykkelsen af uighurerne i Xinjiang, og hvorfor har Vesten og de Forenede Nationer endnu ikke grebet ind trods brud på FN's Menneskerettighedskonvention?*

Formålet med opgaven er at besvare den præsenterede problemformulering med inddragelse af den kulturrelativistiske synsmåde. Derudover ønsker jeg, at belyse de problematikker, som FN konfronteres med i forbindelse med implementeringen af menneskerettigheder. Opgaven skal give et nyt dybdegående syn på menneskerettigheder og dermed belyse betydningen af menneskerettigheder i kulturelle kontekster. Begge er aspekter, som jeg ønsker skal bidrage til at forklare, hvorfor den kinesiske regering undertrykker uighurerne i Xinjiang. Det er dog vigtigt, at klargøre, at opgaven ikke har til hensigt at retfærdiggøre Kinas handlinger og undertrykkelse af uighurerne. Den har derimod til formål at illustrere, hvordan den kinesiske regering retfærdiggør deres handlinger.

2.2 Afgrænsninger

Jeg har bygget min opgave på litteratur, hvilket er ensbetydende med, at jeg har gjort brug af andre forskeres undersøgelser til at understøtte min opgave. Grundet den store mængde forskning på dette område, har jeg afgrænset det til den litteratur, som har kunnet bidrage til besvarelsen af min problemformulering. Jeg har undladt en dybere beskrivelse af den Kinesiske regering og dens historie, hvilket skyldes, at jeg ønskede at fokusere på regeringens seneste handlinger i Xinjiang-provinsen i og efter 2017, hvor etablering af interneringslejrene tog til. Jeg har sørget for at inddrage en baggrund og dermed kort beskrivelse af de mange års uroligheder inden 2017 samt urolighederne inden 2014, men ud over dette, er opgaven hovedsageligt bygget på empiri, der skal understøtte, hvad der er foregået efter 2014.

Derudover inddrager jeg love og internationale traktater. Disse er meget omfangsrige og komplekse, hvilket har ført til, at jeg kun forholder mig til udvalgte love og rettigheder. FN's Menneskerettighedserklæring består af 30 forskellige artikler (UDHR). Det samme gælder for Bangkok erklæringen (ASEAN, 1993) og Rom-Statutten består af 127 artikler (ICC, 1998). Af den grund har jeg været nødsaget til at begrænse arbejdets størrelse, og jeg udpeger derfor kun udvalgte artikler i den udvalgte internationale lovgivning, som har relevans situationen i Xinjiang. Ydermere har jeg inddraget den kinesiske forfatning, enkelte taler, samt andre officielle erklæringer. I forbindelse med diskussionen om universalisme og kulturel relativisme har det været essentielt at inddrage kinesiske kilder, som udlægger hvad de forstår med menneskerettigheder. Som det også nævnes i opgaven, har det været essentielt for opgaven at jeg ikke fra starten gid ud fra, at alt i det vestlige perspektiv var det rigtig.

2.3 Tidligere forskning

For at få viden og indblik i Kinas regering og måde at tolke menneskerettigheder på har jeg, udover Kinas forfatning og officielle erklæringer, anvendt Viggo Fischers bog: "*Kina: Den Truende Supermagt*" (2020). Fischer analyserer her Kinas fremtidige indvirken på global plan. Bogen giver blandt andet et indblik i situationen i Xinjiang, men behandler også *the Belt and Road Initiative* (BRI), konfucianismen og FN. Alt dette er med til at vurdere det kinesiske magtsystem og den effekt, det har på resten af verden. Men for at kunne tolke på dette har det været nødvendigt at få en dybere forståelse af diskussionen vedrørende universalisme og kulturel relativisme.

Som beskrevet i tidligere forskning, er universalisme og kulturel relativisme to modsætninger. Antropologisk forskning har derfor, gennem tiden, argumenteret for at finde en balance mellem de to. Marie-Benedict Dembour ser blandt andet, at man kan se begreberne sidestillet med hinanden (Dahre, 2017:11). Der har altså været forbindelse mellem antropologi og menneskerettigheder længe, og allerede i 1947, året inden UDHR blev udarbejdet, udgav American Anthropological Association (AAA) "*Statement on Human Rights*". AAA's erklæring fra 1947 benyttes i denne opgave, i forbindelse med FN's universelle menneskerettigheder (AAA, 1947). I 1999 udgav AAA en ny erklæring, efter UDHR var blevet opdateret, hvor AAA ikke benægter, at der findes forskellige kulturelle værdier, som kan være en hindring for gennemførelsen af universelle rettigheder (AAA, 1999). To år efter AAA's nye erklæring blev udgivet, skrev Karen Engle sin artikel "*From Skepticism to Embrace: Human*

Rights and the American Anthropological Association from 1947-1999”, hvor hun forklarer, hvordan AAA er gået fra at være skeptiske overfor menneskerettighedslovgivning og diskursen den medførte, til senere hen at acceptere den (Engle, 2001:559). AAA’s skepsis bunder altså i et større menneskerettighedsspørgsmål om hvorvidt, det er muligt at vedtage universelle rettigheder, da forskellige kulturers syn og værdier, ifølge antropologer, bør blive taget in mente.

Ulf Johansson Dahre forklarer i sin artikel *“Searching for a middle ground: anthropologists and the debate on the universalism and the cultural relativism on human rights”* (2017), diverse antropologers tilgang til kulturrelativisme og universalisme i menneskerettighedsdebatten. Ud over Dahres artikel, giver Mark Goodales bog *“Human Rights: an Anthropological Reader”* et relevant perspektiv og indblik i de forskellige kulturers påvirkning af menneskerettigheder, og også et indblik i den universelle og relativistiske tilgang til menneskerettigheder. Derudover forklarer Dahre i sin bog *“Mellan Ord och Handling: Globaliseringens Konsekvenser för de Mänskliga Rättigheterna”* (2014) det centrale argument i kulturrelativismen om, at der ikke findes universelle værdier, eller at man ikke kan bedømme en kultur ud fra en anden kulturs perspektiv (Johansson Dahre, 2014¹:31).

Inden for antropologi og menneskerettigheder findes der en stor mængde litteratur, der beskæftiger sig med forholdet mellem kulturrelativisme og universalisme. I forbindelse med videnstilegnelsen om de asiatiske værdier i menneskerettighedsdebatten, og deres relativistiske tilgang til menneskerettigheder, var det relevant for opgaven at inkorporere Joseph Chan’s artikel: *“A Confucian Perspective on Human Rights for Contemporary China”* (1999). Chan’s artikel giver et indblik i konfucianismen, og danner dermed grundlag for et af opgavens gennemgående begreber, nemlig konfucianisme. Dette skyldes, at konfucianismen giver en begrundelse for den kinesiske fortolkning af menneskerettigheder (Chan, 1999:215). Konfucianismen er et moralsk og filosofisk værdisæt, som er central i Kinas kultur, og tiltaler af den grund mange kinesere. Chan konkluderer i sin artikel, at konfucianismen er forenelig med menneskerettighederne (Chan, 1999:237).

¹ Refereres fremover: (Dahre, 2014:x)

2.3.1 Teori

Kulturrelativismen fungerer som fundament for opgavens problemformulering, da den er afgørende for den kinesiske definition af menneskerettigheder. Af den grund er det essentielt at beskrive det kulturrelativistiske begreb. Derudover er der relevans i at redegøre for universalismen, samt at inddrage hvordan universalismen og kulturrelativismen forholder sig til hinanden.

Kulturrelativisme forstås således, at alle kulturer har deres egen logik, hvorfor deres handlinger kun kan tolkes ud fra den pågældende kulturs egne forudsætninger og ikke på baggrund af den kulturelle baggrund som, i dette tilfælde, Vesten har. Det vil altså sige, at hvad der for eksempel ses som nedgraderende og umenneskeligt i én kultur, måske ikke ses sådan i en anden kultur (An-Na'Im, 2009:77). Ud fra dette eksempel, illustreres den naturlige overgang til, hvordan kulturrelativisme og universalisme kommer til at spille en stor rolle i diskussionen om, hvad menneskerettigheder er. Som sagt, er de to begreber modsætninger til hinanden. Hvor kulturrelativismen tilskriver, at der skal være plads til kulturelle forskelle, og dermed fortolkninger, refererer universalismen til universelle rettigheder, som eksempelvis FN's Menneskerettighedserklæring (UDHR) (Johansson Dahre, 2017²).

Vesten har et individualistisk syn på menneskerettigheder, og det argumenteres for at UDHR er opbygget omkring dette. Af den grund er det relevant at kende til Louis Dumont. Dumont undersøger i sin bog "*Essays on Individualism*" det vestlige samfunds forståelse af sig selv og sin plads i verden, og ikke mindst med den vestlige filosofi, som har en tendens til at dominere moderne tanker og kulturer (Dumont, 1986). Dumonts essays har været medvirkende til at inspirere til diskussionen om det asiatiske og det vestlige syn på menneskerettigheder, i denne opgave.

For at kunne relatere den antropologisk teori og forskning til undertrykkelsen af uighurerne i Xinjiang, har jeg brugt empiri, herunder rapporter og artikler, der beskriver situationen i Xinjiang, samt omstændighederne, som uighurerne lever under. Derudover har jeg beskæftiget mig med international lovgivning, heriblandt resolutioner fra FN, men også traktater og artikler

² Refereres fremover: (Dahre, 2017:x)

fra eksempelvis den Universelle Erklæring om Menneskerettigheder (UDHR) og den Internationale Straffedomstol (ICC).

2.4 Metode

Denne opgave er litteraturbaseret og af den grund er det primært empiri, der til en vis grad har haft et antropologisk perspektiv på menneskerettigheder, som er blevet anvendt. Argumentet for at udføre en litteraturbaseret analyse er, at det har været det mest relevante i forbindelse med at besvare den udarbejdede problemformulering. Mine metodologiske valg har i høj grad været styret af tre aspekter: et tidsaspekt, et etisk aspekt og undersøgelsens formål. Den begrænsede tidsramme betød, at området for min metode var indsnævret.

Gennem hele skriveprocessen, men især i de første par uger af projektet, har jeg fundet relevant forskning og empiri om emnet. Dette har bidraget til at bygge en teoretisk ramme, samtidig med at det har givet den nødvendige baggrundsviden. Min anvendte litteratur er fundet henholdsvis via Lunds database, LubSearch og det Kongelige Bibliotek i København. Hertil har jeg suppleret min indsamlede litteratur, ved at indarbejde de respektive referencer, der refereres i mit primært anvendte materiale. Dette medførte en bred vifte af referencer at studere. Jeg startede med at være meget åben over for udvælgelsen af empiri, og først da jeg var fastsat på mit emne og problem, kunne jeg begrænse mig. Den indhentede og anvendte empiri endte med at bestå af kapitler fra trykte bøger, rapporter, artikler samt akademiske tidsskrifter, international lovgivning og Charters.

For at få et antropologisk perspektiv på menneskerettigheder har jeg, som sagt, gjort brug af Ulf Johansson Dahres bog "*Mellan ord och handling- globaliseringens konsekvenser för de mänskliga rättigheterna*" (2014) samt Mark Goodales bog "*Human Right: An Anthropological Reader*" (2009). Derudover har jeg, ved hjælp af FN's hjemmesider, opnået et universelt perspektiv på menneskerettigheder. Disse hjemmesider har været nyttige i indsamlingen af materiale, samtidig med at de har bidraget til opgavens nuancerede perspektiv på situationen i Xinjiang.

Jeg valgte emnet, velvidende om at det ville blive et litteraturbaseret studie, eftersom et fyldestgørende feltarbejde inden for emnet havde krævet mere tid. For at få en dybdegående beskrivelse af situationen i Xinjiang og de menneskerettighedsbrud, der er foregået i regionen, har jeg læst Amnesty International's rapport "*Like We Were Enemies In a War' China's Mass*

Internment, Torture and Persecution of Muslims in Xinjiang” (2021), som har givet et vestligt førstehåndsindtryk af situationen i Xinjiang. Derudover valgte jeg at interviewe to uighurer, hvilket gav mig et diaspora-perspektiv på situationen i Xinjiang. De respektive interviews, der blev udført med uighurerne, blev afholdt over Zoom, eftersom begge uighurer er bosat i Istanbul. Jeg tilgik disse interviews med en semistruktureret tilgang og havde af den grund, udarbejdet interviewskemaer forinden de pågældende interviews (Davies, 2018:106). Disse skemaer indeholdt en række åbne spørgsmål, som skulle få mine informanter til at tale så meget som muligt. Tilgangen til disse interviews resulterede dog i, at rækkefølgen af spørgsmålene blev ændret, samtidig med at jeg undlod en række spørgsmål (Ibid.). Derudover blev der introduceret nye emner igennem begge interviews, da jeg fulgte op på informanternes svar med supplerende spørgsmål, som jeg ikke havde tænkt over, da jeg oprindeligt konstruerede interviewskemaet. Derudover opfordrede jeg mine interviewpersoner til at uddybe nogle af deres svar for at undgå misforståelser (Ibid.). Den semistrukturerede tilgang bevirkede til, at informanterne havde mere frihed, som gjorde, at samtalen blev ledt over på nye og vigtige aspekter, som jeg ikke havde overvejet før interviewene. Interviewene blev på den måde udført på feltets præmisser, og spørgsmålene blev justeret undervejs, afhængigt af hvad mine interviewpersoner sagde.

Udover uighurerne, interviewede jeg antropolog Rune Steenberg, der beskæftiger sig med Xinjiang og uighurer. Interviewet med Steenberg blev ligeledes afholdt over Zoom, eftersom han på det tidspunkt, befandt sig i Prag. Hans interview blev udført som et ustruktureret interview (Davies, 2018:81). Det var klart fra starten, hvad vi skulle tale om, men spørgsmålene var meget uformelle, samtidig med at der var en mere uformel tilgang til samtalen, i modsætning til de udførte interviews med uighurerne. (Davies, 2018:105).

Afslutningsvis havde jeg et Zoom-møde med en person fra FN's Højkommission for Menneskerettigheder, i Geneve. Mødet var, i modsætning til de førnævnte Zoom-møder, ikke opstillet som interview. Mødet blev afholdt for at få et mere nuanceret og dermed bedre indblik i situationen. Ligesom mødet skulle hjælpe med at give en forståelse af FN's opbygning og dermed kompleksiteten af menneskerettighedssystemet.

De udførte interviews er blevet anvendt på samme måde som mine andre litteratur-baserede kilder til denne opgave. Jeg har udarbejdet disse interviews, eftersom jeg ønskede information og svar på spørgsmål, som litteraturen ikke kunne give mig. Disse interviews har derfor været

essentielle i forståelsen af mit emne, eftersom de gav et andet perspektiv end litteraturen. Dermed fik jeg en anden tilgang til diverse tidligere forskning.

2.5 Ethiske overvejelser

Min opgave har løbende åbnet op for et par etiske overvejelser. I forbindelse med interviewene var det vigtigt for mig at udvise forsigtighed samt sørge for, at informanterne var velvidende om, at de ikke var forpligtet til, at udtale sig om emner de ikke følte sig komfortable med. Derudover var det vigtigt for mig at understrege, at de ville blive anonymiseret i min endelige opgave, hvis de ønskede dette (Davies, 2008:54). I forbindelse med dette, ytrede antropologen, at han ikke havde noget problem med at blive nævnt ved navn, eftersom han i forvejen udtaler sig offentligt om sin forskning.

I forbindelse med det indsamlede materiale fra mine interviews med de to uighurer er det nødvendigt at gøre opmærksom på deres baggrund. Begge uighurer arbejder til dagligt med projekter, der skal gøre udlandet opmærksom på, hvad der foregår i Xinjiang. De modtager af den grund økonomiske midler til at fortsætte deres arbejde og dermed hjælpe folk i diasporaen, der ikke kan tage tilbage til Xinjiang. De er ikke videnskabsfolk. Deres perspektiv er, som sagt, et diaspora-perspektiv. Det er mennesker, der er ramt direkte af situationen. Den økonomiske finansiering modtager de fra folk, der er interesseret i at få et bestemt perspektiv frem af situationen. De har dermed opbygget en karriere på at tale om situationen i Xinjiang på en bestemt måde.

Et andet, etisk aspekt, der er vigtigt for mig at nævne, er essensen af opgaven. Det er vigtigt for mig at pointere, at opgaven kan have en tendens til at argumentere til fordel for uighurerne. Dette skyldes især den hermeneutiske filosofi, som medfølger, at vi forstår andre mennesker, fordi vi selv er mennesker, og dermed kan sætte os ind i, hvordan andre mennesker tænker og føler (Thurén 2005:44). Med dette sagt, er det også vigtigt at forklare at hensigten med denne opgave ikke er at undskylde behandlingen af uighurerne, men nærmere at gøre opmærksom på, at der findes andre perspektiver på menneskerettigheder end ens eget.

2.6 Disposition

Opgaven er bygget op af yderligere to kapitler. Kapitel 3 har to underkapitler, hvor kapitel 4 har tre kapitler under sig. Kapitel 3, og dets tilhørende kapitler, giver et teoretisk og

redegørende indblik i situationen i Xinjiang og uighurerne som etnisk minoritet. Herefter gives et indblik i Kina og de Forenede Nationer samt forholdet mellem disse. Det er netop forholdet mellem Kina og FN, der danner grundlag for diskussionen om forholdet mellem universalisme og kulturrelativisme.

Kapitel 4 diskuterer de forskellige syn på menneskerettigheder i henholdsvis Vesten og Asien. Her er Bangkok-erklæringen blandt andet med til at give et indblik i Asiens fortolkning af menneskerettigheder. Det universelle, og dermed det vestlige syn på menneskerettigheder repræsenteres af UDHR og Amnesty International. Derudover indeholder kapitel 4 menneskerettighedernes virkelighed, samt hvilke problemer, der opstår for blandt andet FN, når de påføres lokale kulturer. Derudover undersøger kapitel 4, hvad der ligger grund for KKP's behandling af uighurerne.

Kapitel 5 konkluderer, hvad jeg er kommet frem til i opgaven og om problemformuleringen er blevet besvaret. Dette gøres ved at opsummere, hvad jeg er kommet frem til i løbet af opgaven.

3. Uighurerne og de Forenede Nationer

Dette kapitel bliver indledt med en kort historisk præsentation af Xinjiang-provinsen og uighurnes position i regionen, hvilket er med til at klarlægge, hvordan den nuværende etniske adskillelse mellem uighurerne og han-kineserne er opstået. Kapitlet vil derudover forklare den nuværende situation i Xinjiang. Endelig vil kapitlet forklare Kinas plads og indflydelse på de Forenede Nationer (FN) samt give et indblik i FN og de menneskerettigheds-resolitioner, der er nødvendige at have kendskab til for at besvare opgavens problemformulering. I forbindelse med de beskrevne resolitioner gennemgår kapitlet udvalgte menneskerettighedsbrud, som den kinesiske regering pålægger uighurerne.

3.1 Situationen i Xinjiang

Xinjiang er den største af Kinas provinser med et areal på over 1.6 mio. km², svarende til cirka 1/6 af Kinas samlede areal og ligger i den nordvestlige del af Kina (Leholt, 2021). Regionen er en selvstyrende region, og spiller en central rolle i Kinas geografiske position (Davis, 2019:88-89). Provinsen grænser op til otte lande³, og Xinjiang indeholder enorme kul- og oliereserver, som anslås at være tre gange så store som USA's (Davis, 2019:89). Xinjiang er dermed et knudepunkt for energiproduktionen, idet omkring 40% af den nationale kulreserve, samt den største nationale gasreserve, findes i regionen (Ibid.). Stabiliteten og den økonomiske udvikling i Xinjiang er således væsentlig for at kunne bidrage til Kinas strategiske position i internationale anliggender. Den kinesiske regering mener, at stabilitet i Xinjiang er afgørende for, at "*the Belt and Road Initiative*" (BRI) kan blive en succes. BRI er et omfattende globalt infrastruktur-udviklingsprogram, der har til formål at styrke Kinas forbindelser til Centralasien og videre ud i verden (Amnesty International, 2021:18). Kina er derfor afhængig af Xinjians blomstrende økonomi, industri og ikke mindst vitale energisektor. Truslen om separatisme og selvstyre fra den største etniske minoritet i Xinjiang, uighurerne, danner dermed grund for den kinesiske regerings fjendtlighed over for uighurerne (Wong, 2014). Uighurerne taler hovedsageligt det tyrkiske sprog, uighur og majoriteten af uighurerne tilhører religionen Islam og identificerer sig dermed som muslimer. Urolighederne mellem den kinesiske regering og uighurerne eskalerede i 1949, hvor Xinjiang, der også er kendt som Østturkestan, blev en del af Kina. I modsætning til de tidligere magthavere, stræbte Kinas Kommunistiske Parti (KKP) efter kontrol af provinsen, total magt og omdannelse af hele landet til et socialistisk land. Med

³ Mongoliet, Rusland, Kasakhstan, Kirgisistan, Tadsjikistan, Afghanistan, Pakistan og Indien

KKPs indlemmelse af Xinjiang fulgte også en stigning af han-kinesiske beboere i Xinjiang regionen. I 1953, fire år efter indlemmelsen af Xinjiang, udgjorde han-indbyggerne 6,1 % af befolkningen, og i 1964, 14 år efter indlemmelsen, udgjorde Han 32,9 % af befolkningen (Davis, 2019:89). I dag udgør uighur-nationaliteten 46% af Xinjians befolkning, hvor han-kinesere udgør 40% (Winther & Lefkeldt, 2019). Denne udligning af han-kinesere og uighurer er en lille del af KKP's plan om "stabilitet" i regionen. Dette skyldes, at KKP betragter islam som en måde at være illoyal over for Kina, og dermed er det en potentiel kilde til ustabilitet (Zang 2012, s. 34). Den kontrol, der er indsat i Xinjiang, er dermed et bevis på, at den kinesiske regering frygter et oprør, som kolliderer med den ensretning og kinesificering, som de ønsker at gennemføre (Fischer, 2020:151).

Terrorangrebet i USA den 11. september 2001 lagde an til en international krig mod terrorisme (David, 2019:96). KKP tilsluttede sig bevægelsen som en allieret med USA og indtog en ny og aggressiv rolle i Xinjiang, hvorpå de maskede deres handlinger mod uighurerne, som en måde at arbejde imod terrorisme. Særligt efter urolighederne i Ürümqi, i 2009, blev uighurernes associering med religiøs ekstremisme, forvandlet til terrorisme. Her eskalerede en fredelig protest til et angreb primært rettet mod han-kinesere (Fischer, 2020:153). Årene efter, i 2014, indførte KKP "*the Strike Hard Campaign Against Violent Terrorism*" for at kontrollere den tumultue og etnisk mangfoldige provins. Kampagnen bliver defineret som den kinesiske regerings bekæmpelse af terror, men kan i virkeligheden betragtes som et aggressivt angreb på den uighuriske kulturarv. De i forvejen eksisterende restriktioner for kulturelle udtryk samt religiøs praksis, blev skærpet og et af de største overvågningsprogrammer blev sat i værk (Amnesty International, 2021). I 2017 tog regeringen interneringen af uighurerne i brug som metode, og det argumenteres for, at *Strike Hard*-kampagnen er et dække for regeringens massive tvangsassimilerings-program, der efter sigende har været undervejs længe. Det antages, at op mod 1,5 millioner uighurer har været anbragt i interneringslejre. I perioden 2017 til ultimo 2019 skete der en tydelig og drastisk eskalering af masse-indespærringer af uighurerne og medlemmer af minoriteten blev fængslet af mange grunde - eller helt uden grund. Antropolog Rune Steenberg forklarede i 2019, at interneringslejrene ikke var nye, men at omfanget af dem var. Han forklarede at interneringslejrene inden 2017 blev brugt til en meget lille procentdel af befolkningen, som var faldet i politisk unåde, men i 2017 og frem mod 2019 forsvandt uighurer uden videre forklaring (Fischer, 2020:157). Tortur og anden mishandling var regelmæssig i lejrene, og hvert eneste aspekt af det daglige liv var strengt kontrolleret, alt sammen i et forsøg

på at påtvinge uighurerne de idealer, som harmonerede med KKP's ideologi (Amnesty International, 2021). Lejrene tvinger altså uighurerne til at afsværge deres religion, men det er ikke det eneste. Udenfor lejrene findes et af verdens mest sofistikerede overvågningssystemer, og en uighur forklarede at; *“fra det øjeblik, vi vågner, til det sekund vores hoved rører puden, er vi overvågede”* (Fischer, 2020:153). Dette skyldes, at overvågningssystemet omfatter personlig og elektronisk overvågning i form af blandt andet; indsamling af biometrisk data, kontrolpunkter placeret rundt i byen og ikke mindst “homestays” af regeringens medarbejdere (Amnesty International, 2021:12). Alle overvågningsformer, selv de, der ikke er nævnt her, bevirker at uighurerne ikke udøver nogen form for religiøs praksis. Ikke nok med at denne overvågning giver enorme mængder af personlige oplysninger til regeringen, så har regeringen også mulighed for at spore uighurernes kommunikation, bevægelse og adfærd. Ydermere har mange fået konfiskeret deres identifikationspapirer og begrænset deres bevægelsesfrihed, og et betydeligt antal er blevet pålagt tvangsarbejde (Amnesty International, 2021).

Forbrydelserne begået af den kinesiske regering overtræder utallige universelle menneskerettigheder, herunder retten til frihed og personlig sikkerhed, retten til privatlivets fred, retten til fri bevægelighed, retten til ytrings- og meningsfrihed, retten til at tænke, samvittighed, religion og tro, retten til at deltage i det kulturelle liv og retten til lighed og ikke-diskrimination (Amnesty International, 2021:149). Handlingerne i og udenfor interneringslejrene truer med at udslette uighurernes religiøse og kulturelle identitet. I starten benægtede den kinesiske regering eksistensen af lejrene og dermed også menneskerettighedskrænkelserne mod uighurerne. Dette blev påvist efter anklager fra FN-eksperter, der beroede på, at den kinesiske regering havde tilbageholdt mere end en million uighurer i genopdragelseslejre i den vestlige del af Xinjiang (Cumming-Bruce, 2018). Efter de anklager, forsikrede Hu Lianhe, en embedsmand fra KKP, at der ikke er nogen interneringslejre i Kina eller Xinjiang, og at alle minoriteter lever i harmoni (Ibid.). Senere begyndte der at komme flere beviser, som satellitbilleder af lejrene, hvilket medførte, at den kinesiske regering stoppede med at benægte lejrenes eksistens. I stedet kom regeringen med andre forklaringer på etableringen af lejrene, såsom at uighurerne deltog i et frivilligt “trænings- eller uddannelsesprogram” (Kuo, 2018b). Interneringslejrene er dog langt fra frivillige og enhver uighur i Xinjiang, som åbenlyst praktiserer islam eller på anden måde er blevet kategoriseret som en "trussel" mod den kinesiske stat, kan deporteres til en af disse lejre uden nogen officielle anklager mod dem (Human Rights Watch, 2018). Derudover fremførte KKP, at de uroligheder

og terroraktiviteter, der har været i Xinjiang var grunden til at disse lejre var blevet oprettet, og de hævdede endvidere, at “[they] may not operate flawlessly, but aim to stop impetuous killings and comfort people frightened by violent terrorist activities” (Ibid.). Ydermere udtalte Xinjiang-governøren, Shohrat Zakir følgende i et interview, der i 2018 blev offentliggjort af det statslige nyhedsbureau ‘Xinhua’: “The purpose [of the camps] is to fundamentally eliminate the environment and soil that breeds terrorism and religious extremism, and eliminate the terrorism activities before they take place.” (Kuo, 2018a). BBC rapporterede i 2019 en lækage af officielle kinesiske dokumenter, som beskriver, hvordan disse interneringslejre blev drevet, og intet tyder på, at det er “uddannelseslejre”, som skal eliminere ekstremisme (BBC, 2019). Målet er, ifølge rapporterne, at anvende tortur, straffe og hjernevaske med henblik på faciliteringen af kulturel assimilation. De indsatte skal tale mandarin-kinesisk, de skal overholde den kinesiske nationale identitet og må ikke praktisere religiøse skikke. Målet er tydeligt, at regeringen ønsker at eliminere den uighuriske identitet og kultur (Amnesty International, 2021;BBC, 2019), og ikke at udrydde ekstremisme som de ellers giver udtryk for. Den kinesiske regering blander sig derimod aktivt i religiøse aktiviteter med politiske og økonomiske kampagner, i håb om en kulturel assimilering (Zang, 2012:34).

Der er tilsyneladende blevet brugt mange ressourcer på at maskere de menneskerettighedskrænkelser som finder sted i Xinjiang, som en politisk kamp mod terror. Derudover forhindrer regeringen beboerne i Xinjiang i at kommunikere frit om hændelserne samtidig med, at journalister og efterforskere bliver nægtet adgang til regionen. I stedet bliver der arrangeret rundvisninger for dem, hvor uighurerne er tvunget til at lade som om alting er okay (Wong & Bogi, 2020). Endvidere er det de lokale myndigheder, der bestemmer, hvem der skal spærres inde i lejrene, uden sigtelse eller retssag til grund for dette. Her ses det, at politiet udvælger folk der har ”unaturligt skæg”, nægter at drikke alkohol, tildækker deres hoveder, beder, eller har Koranen på sig, når de anholder personer med ”farlige ekstremistiske holdninger” (Amnesty International 2021). Alt tæt knyttet specifikt til mennesker, der praktiserer islam. Et andet eksempel på den målrettede undertrykkelse sås i 2016, hvor den kinesiske regering inddrog uighurnes pas. I forbindelse med inddragelsen blev det understreget, at "almindelige menneskers" rejseplaner ikke vil blive påvirket, da kun "kriminelle" vil blive forhindret i at forlade landet (Solomon 2016). Dog kan der hurtigt, både gennem retorik og handling, argumenteres for, at “almindelige mennesker” er han-kineserne, og der refereres til uighurerne, når der er tale ”kriminelle”, grundet deres tilhørsforhold til

islam. Denne foranstaltning er en stor hindring for den frie bevægelighed og forhindrer uighurerne i at emigrere sikkert (Ibid.). Derudover ses et utroligt skel i forbindelse med regeringens massive overvågning i Xinjiang. Uighurerne er blandt de mest overvågede mennesker i verden, og flere har beskrevet, hvordan han-kineserne enten ikke skulle igennem de opsatte check-points eller blev de viftet igennem uden yderligere gennemgang af telefoner og uden spørgsmål (Amnesty International, 2021:12), hvilket understreger den ulighed der gennemsyrrer samfundet.

Det kan altså argumenteres, at selvom den kinesiske regering ikke direkte udsletter den uighuriske befolkning, så er den tidligere beskrevne politik, en del af et langsigtet forsøg på at nedbryde den uighuriske nation og identitet. Uighurerne er dermed ofre for Kinas vilje til at udøve komplet kontrol over landets befolkning.

3.2 De Forenede Nationers lovgivning

Ud fra ovenstående kapitels beskrivelse og gennemgang af situationen i Xinjiang regionen, er det tydeligt, at der sker utallige brud på de universelle menneskerettigheder (Amnesty International, 2021:143). Af den grund er det essentielt at forstå FN's rolle i internationale konflikter og dermed også kompleksiteten af systemet, da mange har opfattelsen af, at FN vender det blinde øje til situationen i Xinjiang. Denne diskussion kommer vi til senere i opgaven, da den også inkluderer de forskellige kulturers syn på menneskerettigheder. Det er derimod nødvendigt, for at kunne besvare den stillede problemformulering, at gennemgå FN systemet og den kompleksitet der ligger bag.

Helt grundlæggende er FN en international organisation bestående af 193 medlemsstater. FN's arbejde er styret af de formål og principper, der er beskrevet i organisationens grundlæggende *charter*, som blev underskrevet i 1945. Kina er et af de fem medlemslande, som holder en permanent plads i FN, og Kina har en veto-stemme i Sikkerhedsrådet (Chesterman, Johnstone & Malone, 2016:10). Det mest væsentlige at kende til, i forbindelse med undertrykkelsen af uighurerne i Xinjiang, er nogle af de menneskerettigheder, som er formuleret i flere af FN's juridiske dokumenter, heriblandt FN's Charter (1945), Universal Declaration of Human Rights (1948) (UDHR) og Rom-Statutten (1998).

FN's Charter fastlægger medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser. Hertil eksisterer UDHR, som danner grundlaget for de universelle menneskerettigheder. Det fastslås, at alle skal have de samme rettigheder uanset race, hudfarve, køn, sprog, religion etc. (United Nations, 1948:Art. 2). UDHR's indledning indeholder blandt andet et første forsøg på at definere de grundlæggende menneskerettigheder som en "*common standard of achievement for all peoples and nations.*" (United Nations, 1948). Det universalistiske perspektiv ligger til grund for menneskerettighederne og deres formulering. Ud over UDHR, eksisterer Rom-statutten for den Internationale Straffedomstol (ICC), som er den traktat, der oprettede ICC. Formålet med de forskellige internationale menneskerettighedstraktater, som blev skabt i efterkrigstiden og herefter, har været "*to ensure that human beings would not, in the future, exercise their barbarous impulses on others without the latter having a juridical leg to stand on - especially when the perpetrator was the victim's own government*" (Betts & Orchard, 2014:199). Som nævnt bryder KKP utallige universelle menneskerettigheder, dog vil denne opgave fokusere på udvalgte overtrædelser af UDHR samt Rom-Statutten. Artikel 10 og 11 af UDHR udtaler sig om retten til en retfærdig rettergang, hvilket uighurerne ikke har ret til (UDHR, 1948:art. 10+11). Artikel 12 i UDHR beskytter retten til privatliv (UDHR, 1948:art. 12) og artikel 13(1) af UDHR giver personer fri bevægelighed og retten til at forlade og vende tilbage til eget land (UDHR, 1948:art. 13(1)). Derudover er det i Rom-Statutten, navnlig Artikel 7, fastsat hvad der betegnes som forbrydelser mod menneskeheden. Artikel 7 skal sikre, at alle mennesker vil nyde godt af for eksempel juridisk lighed og harmoni (ICC, 1998:Art. 7). Idet Kina ikke har underskrevet Rom-Statutten - og på trods af, at de ovennævnte artikler tydeligt overtrædes, kan Kina umiddelbart ikke blive stillet for en international straffedomstol. Dette gør at Kina umiddelbart ikke kan blive stillet for en international straffedomstol. Artikel 13(2) påpeger dog at ICC kan udøve jurisdiktion over de kriminelle handlinger, såfremt FN's sikkerhedsråd tillader det, hvorpå de så ville få mulighed for at undersøge undertrykkelsen af uighurerne. Dog er dette usandsynligt, både fordi Kina har en veto-stemme i sikkerhedsrådet, men også fordi sådan en magthandling fra FN kan skade diplomatiet mellem Vesten og Kina (Chaudhry, 2020).

I forbindelse med den internationale erklæring om menneskerettigheder, eksisterer FN's menneskerettighedsråd, som blev oprettet i 2006. Rådet har til opgave at fremme og beskytte menneskerettigheder og friheder for alle, og det skal adressere og undersøge krænkelse af rettighederne (Institut for Menneskerettigheder, n.d.). Rådet mødes mindst tre gange om året

for at beskæftige sig med krænkelse mod de universelle menneskerettigheder og andre nødsituationer. Baseret på specielle indikatorer og viden, udarbejder menneskerettighedsrådet en rapport hvorpå situationen i landet bliver gennemgået (United Nations, n.d.). Rapporten afgør, hvorvidt det er nødvendigt for FN at gribe ind og i så fald, hvordan. Ud fra alvorligheden af situationen beslutter menneskerettighedsrådet, om der skal en specialrapportør ud i marken, eller om det er nødvendigt at indsætte et helt kontor i det pågældende område. En sådan rapport ventes der stadigvæk på i forbindelse med situationen i Xinjiang. Antropolog Rune Steenberg nævner i vores interview, at FN har en færdig rapport liggende, men at de endnu ikke har offentliggjort den. Dette kan skyldes mange ting, og der har længe været et stort internationalt pres på FN for at få offentliggjort denne rapport, men det menes, at den først bliver offentliggjort når *High Commissioner, Michelle Bachelet*, har besøgt Xinjiang, da det ellers kan gøre mere skade end gavn. Dette uddybes senere i opgaven.

Menneskerettighedsrådet er blandt andet også med til at bidrage med anbefalinger til FN's Generalforsamling for at fremme gennemførelsen af medlemsstaternes forpligtelser til menneskerettighederne (Institut for Menneskerettigheder, n.d.). FN's Generalforsamling godkender menneskerettighedstraktater, hvorefter det er muligt for medlemsstaterne at underskrive dem. Ved at underskrive en traktat signalerer medlemsstaterne, at de har til hensigt at være bundet af traktaten. Dog er traktaten ikke formelt bindende, før den er blevet ratificeret af den individuelle medlemsstat (Bogisch & Kornholt, 2021:193). Det er derfor muligt for stater at underskrive traktater uden at implementere dem. Af denne grund er det muligt for den kinesiske regering at underskrive diverse resolutioner igennem FN uden at implementere dem. For eksempel har Kina underskrevet UDHR men har kun ratificeret artikel 9-11. Derudover har de, på trods af at have spillet en stor rolle under forhandlingerne, ikke underskrevet Rom-Statutten.

4. Modstridende sider af menneskerettighedsdebatten

Kina har således underskrevet og ratificeret udvalgte af de universelle menneskerettigheder, men hvad betyder det, når menneskerettigheder er universelle, og er det muligt at implementere universelle menneskerettigheder? Dette spørgsmål leder til en diskussion om de forskellige kulturers syn på menneskerettigheder hvor især det kinesiske syn, sætter andre værdier højere end det vestlige syn. De kinesiske værdier kan måske endda redefinere for regeringens incitament til at undertrykke uighurerne. Dette kapitel sammenligner således det vestlige og kinesiske syn på menneskerettigheder, og dermed også universalismen og kulturrelativismen. I forrige kapitel blev FN's universelle menneskerettigheder opsummeret i forbindelse med undertrykkelsen af uighurerne, hvilket leder til diskussionen om, hvorvidt det er muligt at påføre situationen i Xinjiang universelle menneskerettigheder, siden det kinesiske syn på menneskerettigheder er så anderledes end de universelle. I forlængelse med dette kommer dette kapitel ind på FN's begrænsninger, både på grund af de forskellige syn på menneskerettigheder, men også på grund af FN's opbygning og diplomati.

4.1 Asien vs. Vesten

I det 21. århundrede er der i Vesten en stærk konsensus om, at menneskerettigheder er en del af hvert samfund. Tænkning og formulering af rettigheder er med til at fremme mennesker verden over, hvorfor det er svært at tænke på sociale og kulturelle relationer uden at se dem i lyset af rettigheder og friheder (Dahre, 2014:15). Staters overgreb på deres egne befolkninger giver overvejelser om hvilket ansvar og pligter verdenssamfundet har, når en befolkningens menneskerettigheder tilsidesættes af deres egen stat. Vesten tager menneskerettigheder med en vis selvfølgelighed, som om disse rettigheder automatisk er grundvilkår. Men hvad er menneskerettigheder?

Oftest defineres menneskerettigheder som universelle, individuelle, og man refererer som oftest til FN's Menneskerettighedserklæring (UDHR) (Dahre, 2014:23). UDHR blev udformet med en naturretstænkning, hvilket betyder, at erklæringen beskriver menneskerettigheder som *“rettigheder naturen, ikke staten, garanterer menneskene”* (Bogish & Kornholt, 2021:185). Dette giver udtryk for en universalistisk tankegang, hvor menneskets værdier og rettigheder er iboende, fordi vi er mennesker og påpeges i Artikel 1 af UDHR *“All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should*

act towards one another in a spirit of brotherhood.” (UDHR, 1948:art 1). Derudover er UDHR udarbejdet som *‘a common standard of achievement for all peoples and nations’* (UDHR, 1948), og det understreges, at menneskerettighederne er universelle, udelelige og indbyrdes afhængige. UDHR, er dermed blevet bredt accepteret som de gængse menneskerettigheder, som alle bør respektere og beskytte (OHCHR, n.d.). Det samme mener Jack Donnelly, som er fortaler for den universalistiske tilgang til menneskerettigheder, ligesom mange andre vestlige forskere. På trods af at Donnelly anerkender den kulturelle mangfoldighed og de moralske forskelle, der medfølger de forskellige samfund, kritiserer han den kulturelrelativistiske tilgang til menneskerettigheder. Han forklarer, at menneskerettigheder er de rettigheder, som alle har, bare fordi man er et menneske, og at de per definition er universelle (Dahre 2014:23), hvorfor de ikke, underlagt kultur. Her mener Richard Wilson dog noget andet. Wilson argumenterer for, at rettigheder bør kunne fortolkes i lokal sammenhæng, for at de overhovedet har en relevance (Dahre, 2017:10). Denne fortolkning lægger UDHR ikke op til. UDHR er, som tidligere nævnt, bygget på vestlige værdier, men den er skabt som en universel lovgivning. Diskussionen om menneskerettighedernes universelle gyldighed har dog eksisteret selv inden UDHR blev vedtaget, og den bunder i kulturelrelativismen og universalismens to orienteringer. Universalisterne mener, at menneskerettigheder udtrykker nogle grundlæggende almenmenneskelige principper som ethvert menneske burde kunne gøre krav på, hvor kulturelrelativisterne betragter alle værdier som kulturbetingede, hvorfor menneskerettigheder bør være åbne for kulturelle fortolkninger (Bogish & Kornholt, 2021:195).

Nok er UDHR en hensigtserklæring, og dermed er den ikke juridisk bindende, men beskyttelsen af de rettigheder og frihedsrettigheder, der er fastsat i erklæringen, er blevet indarbejdet i utallig nationale forfatninger og nationale lovrammer (Bogish & Kornholt, 2021:193). På trods af dette er den kinesiske holdning til menneskerettigheder stort set uændret, og selvom de har underskrevet og ratificeret mere end 20 internationale traktater om menneskerettigheder, formår de fortsat at undgå mange internationale standarder (Fenger-Grøndahl & Skytt, 2020). Med dette menes, at Kina fortsat har et kulturelrelativistisk syn på menneskerettigheder, og dermed tolker de underskrevne traktater ud fra andre - nemlig deres egne værdier. Det er altså tydeligt, at den kinesiske regering bryder utallige universelle menneskerettigheder, og den kinesiske regerings kulturelrelativistiske tilgang til på menneskerettigheder spænder ben for FN’s mulighed for at intervenere. Dog er kulturelrelativismen før blevet beskyldt for at modvirke handling imod uretfærdighed (An-Na’Im

2009:72). Men er det korrekt at påstå, at de universelle menneskerettigheder, som er skabt på et vestligt grundlag, er mere moralsk korrekte end for eksempel det asiatiske syn på menneskerettigheder?

Argumenterne for, at den universalistiske tankegang, som ligger til grund for UDHR, er baseret på vestlig moral og forståelse, refererer helt tilbage til den amerikanske uafhængighedserklæring fra 1776, hvor menneskerettigheder bliver sat over borgerrettigheder. Borgerrettigheder betegner de rettigheder, som en stat vedtager, der skal gælde for borgeren i staten (Bogish & Kornholt, 2021:182). Som stat kan man altså vælge at vedtage menneskerettigheder som borgerrettigheder, men ikke alle borgerrettigheder er menneskerettigheder (Ibid.). Hvor borgerrettigheder varierer fra nation til nation, ligger der bag menneskerettigheder en opfattelse af, at der findes generelle, globale sandheder, som ikke afhænger af individer eller kultur, hvilket er grundlaget for universalismen (Ibid.). Efter UDHR blev udformet gik menneskerettigheder fra at være en statslig opgave til også at være et ansvar, verdenssamfundet skulle tage på sig (Bogish & Kornholt, 2021:192). Af den grund var udformningen af erklæringen en kompleks process, hvor der blev indgået kompromiser i forhold til forskellige idealer og ideer. Af den grund forsvarer mange menneskerettighedernes universalitet ved at fastholde, at FN's artikler om menneskerettigheder ikke er besluttet af Vesten alene, men at de er blevet til som et kompromis mellem kulturer (Bogish & Kornholt, 2021:197). Dog fremhæver kulturrelativisterne, at trods de kompromiser, der blev foretaget, så er UDHR stadigvæk væsentlig præget af Vesten, grundet de stater der formulerede UDHR⁴ (Ibid.).

På trods af historiens eksempler på, at Vesten har været "de onde", i forbindelse med kolonitiden og slavehandel er de universelle menneskerettigheder dannet på grundlag af vestlige værdier. Derudover findes der også flere eksempler fra det 21. århundrede, hvor Vesten har brudt de rettigheder, som de ellers giver udtryk for er en selvfølge i enhver stat. Antropolog Rune Steenberg ligger i vores interview stor vægt på at have netop det in mente, når man læser om uighurerne og de asiatiske syn på rettigheder. Steenberg pointerer dette eftersom det vestlige bias, som de universelle menneskerettigheder er skabt ud fra, gør at

⁴ Medlemmerne af kommissionen, der formulerede UDHR: Australien, Belgien, Chile, Ægypten, Filippinerne, Frankrig, Indien, Iran, Jugoslavien, Kina, Hviderusland, Libanon, Panama, Sovjetunionen, Storbritannien, Ukraine, USA og Uruguay (Bogisch & Kornholt 2021:197)

menneskerettigheder ikke tager hensyn til andre kulturelle værdier. Det argumenteres, at de universelle menneskerettigheder ikke tager hensyn til, at mennesker er formet på forskellige måder og af forskellige kulturer, hvilket medfører, at man har forskellige værdier. Altså kan det som i vesten opfattes som moralsk korrekt og forkert, opleves og tolkes helt anderledes i en anden kultur. Bangkok-erklæringen, som nævnes senere i opgaven, er et tydeligt eksempel på dette, da den blev udarbejdet for at påpege det asiatiske syn på menneskerettigheder (ASEAN 1993).

Der kan dermed være en relevans i at inddrage de ideologiske forskelle i de respektive lande, når man taler om universelle menneskerettigheder. I forbindelse med dette, er det vigtigt kort at nævne den franske antropolog Louis Dumont. Han forklarer, at den vestlige ideologi har givet os en forestilling om, at vi har en universaliserende moralsk, grundlæggende forståelse, men at dette er ikke tilfældet. I vores umiddelbare hverdag og forståelse af ting. Vi er, i vesten, dermed fanget af en bestemt ideologisk måde at se ting på (Dumont, 1986). Den ideologiske forestilling beviser således den vestlige tendens til at opfatte verden uden at være opmærksom på den kulturelle påvirkning. Den kulturelle påvirkning beskriver nemlig, hvordan kultur påvirker den måde, vi ser verden på, men den påvirker også, hvordan vi fortolker og reagerer på de oplysninger, vi modtager (An-Na'im, 2009:71). Dette betyder, at når Kina bryder UDHR, så bryder de det vestlige syn på menneskerettigheder, idet Kinas fortolkning af menneskerettigheder gør, at de ser menneskerettigheder anderledes.

Den tendens til at acceptere den vestlige individualisme, som Dumont påpeger, påvirker gennemførelsen af menneskerettighedsprotokoller. Dette advarede *the American Anthropological Association's* (AAA) imod, tilbage i 1947, året inden UDHR blev oprettet. AAA advarede FN mod at vedtage et universelt lovforslag om rettigheder, der ikke tog hensyn til kulturelle særpræg (Engle, 2001:537). AAA kritiserede dermed FN's bestræbelser på at udarbejde universelle værdier om menneskerettigheder, da de vurderede, at kulturelle værdier burde tages in mente. De pointerede, at en menneskerettighedserklæring skulle formuleres således, at den ikke kun respekterede individet som individ, men også tog hensyn til den gruppe som individet er en del af (AAA, 1947). Dette skyldes, at menneskerettighedsdebatten ofte har givet udtryk for, at kultur og menneskerettigheder er to modsætninger. At være for menneskerettighederne ville være at modsætte sig accept af kulturel praksis, der kan være i modstrid med ens fortolkninger af menneskerettighedsnormerne, hvorimod det at støtte en

accept af modstridende kulturel praksis ville være at være imod menneskerettighederne (Engle, 2001).

For at få en dybdegående forståelse af den kinesiske fortolkning af menneskerettigheder, er det relevant at tage udgangspunkt i den kinesiske filosofi, konfucianisme. Dette skyldes, at konfucianismens reetablering i Kina (Zhao 2018) yderligere kan have kompliceret den kinesiske regerings syn på menneskerettigheder. Grunden til dette er, at konfucianismen vejer "samfundets rettigheder", tungere end de individuelle, "politiske og civile" rettigheder (Ibid.). Derudover er Kina en autoritær stat og regerer under et étpartisystem (Leholt, 2021), og historisk set har landets regering værdsat statsuverænitet højere end individuelle rettigheder. I princippet anerkendte Kina først officielt menneskerettighederne i begyndelsen af 1990'erne, og påpegede, at menneskerettigheder var en vestlig opfindelse, hvorfor de ikke var relevante for det kinesiske samfund. De udtrykte allerede dengang en kulturelrelativistisk skepsis i forhold til om menneskerettigheder kan give mening i samfund, som ikke er indrettet efter individualistiske normer, men som derimod er mere kollektivt orienteret (Bogisch & Kornholt 2021:196). Af denne grund blev de "asiatiske værdier" og tolkninger af menneskerettigheder kodificeret og fremmet i Bangkok-erklæringen fra 1993. Der diskuteres her om, hvorvidt det er muligt at gøre menneskerettigheder universelt gyldige, eller om de må ses som udtryk for en særlig vestlig tankegang, der vægter individualisme frem for kollektivitet (Ibid.). Bangkok-erklæringen er derudover præget af nationale værdier, som ikke er i overensstemmelse med de universelle menneskerettigheder, der er præsenteret i UDHR, og den er dermed baseret på den asiatiske kultur, som beskrives at være mere fællesskabsorienteret. Ud fra Bangkok-erklæringen kan man dermed argumentere for, at menneskerettighederne ikke besidder den nødvendige relativitet for at kunne blive anvendt universelt. Derudover har de kinesiske regering udtrykt, at de borgerlige og politiske rettigheder, som man ser i liberale demokratier, er en luksus, som kun de udviklede lande har råd til. Derimod er det for udviklingslandene, vigtigt at udøve et stærkt lederskab for at sikre befolkningen mad og husly, hvilket kan ske på bekostning af befolkningens borgerlige og politiske rettigheder (Tatsuo, 1999:34). Denne prioritering er et meget konfucianistisk perspektiv som blandt andet også illustreres i Bangkok-erklæringens udtalelse, som lyder: "*economic and social progress facilitates the growing trend towards democracy and the promotion and protection of human rights*" (ASEAN, 1993).

I 2015 blev der tilføjet en række menneskerettigheder til den kinesiske forfatning, men der kan fortsat argumenteres for, at KKP prioriterer kontrol over borgerne og samfundsudviklingen, højere end de individuelle rettigheder til Kinas borgere. Dette fremgår blandt andet i forfatningens Artikel 51, som siger: “*Citizens of the People's Republic of China, in exercising their freedoms and rights, may not infringe upon the interests of the state, of society or of the collective, or upon the lawful freedoms and rights of other citizens.*” (China 1982:art. 51). Der kan her argumenteres for, at den kinesiske forfatning antyder, at folkets rettigheder er underordnet statens, hvilket er grundtanken i konfucianismen, som sætter stat over individ for at sikre et trygt og behageligt samfund gennem stabilitet. Den tryghed og stabilitet som konfucianere ønsker at skabe kan støde sammen med menneskerettighederne. Konfucianere mener, at relationerne i samfundet vil gå fra at være harmoniske til konfliktfyldte, hvis de universelle menneskerettigheder bliver implementeret. Dette er endnu et bevis på, at samfundet værdsættes højere end individet, i et konfucianistisk perspektiv (Chan 1999:226).

4.1.1 Den kinesiske regerings begrundelse for undertrykkelsen af uighurerne

Kulturrelativismen og konfucianismen spiller en stor rolle i Kinas fortolkning af menneskerettigheder. Dette er blandt andet pointeret i Bangkok-erklæringen fra 1993, men det blev også understreget den 22. februar 2021, hvor den kinesiske udenrigsminister Wang Yi talte til FN's 46. menneskerettighedsråd (Wang 2021). Her præsenterede han Kinas forslag om “people-centered” menneskerettigheder (Ibid.). Wang opsummerede i sin tale de fuldstændige menneskerettigheder som: “*peace, development, equity, justice, democracy, and freedom*” (Ibid.). Her er udenrigsministerens retorik bemærkelsesværdig. For det første påpeges regeringens konfucianske tilgang til menneskerettigheder i forbindelse med brugen af ordet “*peace*” før “*freedom*”. Yderligere forklarer retorikken, hvorfor regeringen konsekvent fremfører statistikker om økonomisk vækst for at forsvare sin menneskerettighedssituation (Tiezzi 2021). Et eksempel er Wang Wenbins udtalelse til Kinas ordinære pressekonference i februar 2021, hvor han siger “*Over the past 60-plus years, Xinjiang's aggregate economy grew over 200 times, per capita GDP nearly 40 times, and people's life expectancy from 30 to 72 years*” (Ministry of Foreign Affairs, 2021). Dette viser regeringens vægt på økonomiske rettigheder som værende vigtigere end individuelle rettigheder, hvorfor det også retfærdiggør, hvad den kinesiske regering har gjort for at komme dertil.

Rent formelt beskytter den kinesiske forfatning uighurerne mod diskrimination, med mindre denne beskyttelse kan have en negativ effekt på den kinesiske økonomi eller fred. Netop derfor kan der argumenteres for, at der i det moderne Kina anvendes konfucianisme som en ideologi, der støtter statens rettigheder, fremfor individets interesse, siden Kina forklarer behandlingen af uighurerne som værende nødvendig for at sikre regionen stabilitet og fred. Derudover påpeges de konfucianske dyder som, blandt andet, høj arbejdsmoral og uddannelse, hvilket er fremmede for Kina, når der er tale om økonomisk vækst og modernisering (Chan, 1999). Udover et indblik i KKP's behandling af uighurerne, giver det konfucianske mindset også en forståelse for regeringens tilgang til regionerne, hvorved det kan argumenteres for, at denne ikke har ændret sig siden de koloniale tider. Ved undersøgelse af situationen, der udspiller sig i Xinjiang, kan det tolkes, at Kinas ultimative mål har været en tvangsassimilering af uighurerne. Med dette menes, at regeringen ønsker, at minoriteten skal passe ind i en homogen kinesisk nation, hvor alle taler samme sprog og har samme kultur. Xinjiang er som nævnt tidligere i opgaven, rig på kul, olie og naturgas og tvangsassimileringen er derfor en vigtig brik i Kinas økonomiske og politiske strategi for stabilitet. Denne stabilitet ses som vital for gennemførelse af planer, som har en positiv indflydelse på Kinas position i internationale anliggender (Amnesty International, 2021). Den kinesiske regering har, siden den blev til, promoveret ateisme, og han-kinesisk kultur er proklameret som den mest avancerede af alle kulturer. Islam, som uighurerne praktiserer, er derimod stemplet som "*a backward aspect of human society doomed to wither with progress and the advance of science*" (Zang, 2012:35), hvorfor islam, og dermed uighurerne, må anses for at være underlegne han-kineserne. Som følge af dette, skal uighurerne, og andre minoriteter, stræbe efter at indhente han-kineserne (Ibid.). Uighurerne ses altså som anderledes, og anderledes er dårligt for landet, eftersom det kan bevirke at KKP mister kontrollen. Denne kontrol er, i følge eksperter, det eneste, der står mellem Kina og det totale kaos (Kynge, 2021). Det kan af den grund argumenteres for, at udbruddene af uro, som nævnt i opgavens første kapitel, har bevirket, at KKP frygtede, at Xinjiang var ved at komme ud af kontrol, hvorfor regionen skulle bringes tilbage på "rette spor". Det er netop det, som interneringslejrene skulle være medvirkende til, og det har været en succes. Steenberg forklarer i interviewet, at grunden til at der ikke længere er lejre og at militariseringen og politiovervågningen er løst, er fordi befolkningen nu gør, som regeringen ønsker, af ren frygt. Nu ses det, at befolkningen udelukkende holder sig til regeringens regler og anbefalinger. Hele samfundet er dermed blevet mere kinesisk, fordi befolkningen har erindringen om, hvordan det var i 2017-2019. Dog beskriver den kinesiske regering det

anderledes, nemlig som tidligere nævnt, kampen mod terror. Regeringen har endda udtalt at der ikke har været terrorangreb siden opblusningen af interneringslejre siden 2017, hvorfor lejrene har fungeret (Xinhua 2021).

Havde regeringen derimod lempet deres kontrol over Xinjiang fra 2017-2019 kunne det have resulteret i en negativ indvirken på deres ambitiøse økonomiske projekt *The Belt and Road Initiative* (BRI), samtidig med at Xinjiang regionen, måske var blevet mere selvstændig. BRI er en samling af infrastrukturprojekter, der løst er baseret på den historiske Silkevej. BRI har til formål at forbinde Kina med Afrika og Europa og vil dermed udvide Kinas økonomiske indflydelse betydeligt. Den strækker sig over flere lande, vil koste hundredvis af milliarder dollars, og Xinjiang ligger essentielt grundet dets mange landeopgrænsninger (OECD, 2018). Med dette sagt bliver det tydeligt, at Xinjiang er centralt for Kinas præsident Xi Jinpings omfangsrige projekt, som også er præsidentens udenrigspolitiske signatur, hvorfor det ikke ville gavne hans planer, hvis Xinjiang regionen blev selvstændig. Xinjians betydning for Xi Jinpings politik forklarer, hvorfor grebet på uighurerne i Xinjiang blev strammet efter han kom til magten i 2013 (Ruwitch, 2018). Der kan altså argumenteres for, at bag handlingerne mod uighurerne, og andre minoritetsgrupper i Xinjiang regionen, ligger et presserende behov hos Kinas lederes for at styrke deres legitimitet. Xinjiang-problemet, som regeringen kalder det, er dermed en trussel mod hele det system som KKP leder (Fischer, 2020:159).

I forbindelse med at styrke KKP's identitet har det været klogt, at regeringen har fremhævet nationalismen, men ikke mindst, konfucianismen, på den internationale scene, eftersom de samler sig om intern politisk og moralsk sammenhængskraft (Chan, 1999:214). De har set det som en nødvendighed at vende tilbage til kulturelle traditioner for at kunne opbygge en national identitet (Ibid.). Konfucianismen ses altså i nutiden, men ikke i de filosofiske eller politiske former, som den havde før (Zhao, 2018:326). Dele af filosofien er blevet selektivt vedtaget i KKP's ideologi til yderligere at sikre deres ret til at regere indenrigs og til at styrke en mere selvhævdende udenrigspolitik i udlandet (Zhao, 2018). Det er dog vigtigt at lægge vægt på, at Asien tydeligvis bærer på en religiøs mangfoldighed (Tatsuo, 1999:42-43) og berettigelsen om en genopblomstring af konfucianismen skal ikke fremstille en udelukkende konfuciansk civilisation, men blot at filosofien er inkluderet i KKP's ideologi. Konfucianismen behandler alle aspekter af kinesisk social interaktion og skaber et strengt socialt hierarki. Det har dermed været et logisk valg for den kinesiske regering at vende tilbage til den filosofi i forbindelse

med, at de ønsker at holde folket samlet under deres styre fast forankret i konfucianismens stærke rødder i den kinesiske historie (Fischer, 2020:229; Zhao, 2018:323).

4.2 De Forenede Nationers begrænsninger

Det kan, i forlængelse med forrige kapitel, afgøres at Kinas syn på menneskerettigheder er anderledes end det vestlige, men dette ændrer ikke det faktum, at den kinesiske regering bryder utallige af de universelle menneskerettigheder, med deres *Strike Hard*-kampagne mod uighurerne. De fortsatte krænkelser af UDHR bevirker, at mange mener, at FN vender et blindt øje til situationen. Dette er dog ikke helt korrekt. Som tidligere nævnt er FN en kæmpe organisation, og der ligger derfor mere bag FN's såkaldte "inaktivitet". FN's menneskerettighedsmekanismer er opmærksomme på spørgsmålet om beskyttelse af menneskerettighederne, og FN har som rolle at overvåge og gennemføre menneskerettigheder (Bogisch & Kornholt 2021:193), men det er et problem, at organisationen ikke har adgang til Xinjiang. Derudover går FN som organisation ikke ind og foretager sig noget fysisk i et land, medmindre der er krig. Dette skyldes, at FN er en diplomatisk institution. Det eneste FN kan gøre er at rådgive stater, gennem diplomatiske forhandlinger, hvorved de også kan påpege diverse lovovertrædelser, der måtte finde sted. Såfremt et medlemsland ikke forbedrer deres menneskerettighedssituation, har FN muligheden for at sætte andre mekanismer i gang, hvilket kan ende ud i sanktioner, som vi ser i dag mod Rusland (BBC News, 2022). Der kan dermed argumenteres for, at der er en tendens til at misforstå FN's rolle i internationale anliggender. FN foreslår og vedtager ikke love, alt er baseret på frivillige standpunkter. Det eneste, der bliver initieret er diplomatiske forhandlinger, hvorved det er sanktioner, der til sidst tvinger lande til at følge lovgivningen, grundet sanktionernes konsekvenser (UNSC, n.d.).

Den diplomatiske opstilling af FN bevirker dermed, at der er tale om "*noget for noget*". I forbindelse med situationen i Xinjiang er FN derfor nødsaget til at stille spørgsmålet om, hvorvidt det er bedst at bibeholde diplomatiske relationer og forhandlinger, og dermed blive inviteret ind i landet, eller om man vil risikere en situation, hvor FN udelukkes fra landet. Ved at arbejde diplomatisk kan FN tage deres rapport (United Nations, n.d.), og dermed have en fod inde i landet. Det kan derfor argumenteres for, at der er en afgørende diplomatisk begrundelse for, at FN endnu ikke har intervenseret i forbindelse med undertrykkelsen af uighurerne. Derudover, som tidligere nævnt, har FN i lang tid indsamlet information i forbindelse med overtrædelserne. Dog giver FN udtryk for at de først offentliggør rapporten

når de har haft en repræsentant i Xinjiang regionen, som kan indsamle konkrete beviser. Tidligere, når der har været FN repræsentanter i Xinjiang, er der nemlig blevet opsat en facade som skulle vise udefrakommende, at alt var, som det skulle være (Wong & Bogi, 2020). Denne rapport er afgørende for, at diplomater kan træde ind, og, der ønsker FN, som tidligere nævnt, at vente med at frigive den til Michelle Bachelet har besøgt Xinjiang. Der er et stort internationalt pres på FN for at frigive denne rapport, inklusiv et åbent brev fra 192 menneskerettighedsorganisationer (Human Rights Watch, 2022), men der ligger en betydelig risiko i forbindelse med at frigive en rapport uden konkrete beviser. Især når der er tale om en relation så skrøbelige som den mellem Kina og Vesten. Det kan have voldsomt negative konsekvenser, såfremt en så magtfuld institution som FN går ud og unødvendigt støder Kina. Det kan få et større tilbageslag, end hvis FN går igennem en forhandlingsproces om situationen, sammen med Kina. Ved at indgå i disse forhandlingsprocesser kan man få endnu flere sandheder frem, end hvis man kom ud og så på en opstillet verden, og det er netop sandheder, der er nødvendige. Eftersom undertrykkelsen af uighurerne, bliver udformet som antiterror-kampagner, er international deltagelse, vanskelig. Det er således vigtigt at tage hensyn til den aktuelle politiske og diplomatiske kontekst i Kina. Dette skyldes, at der er en tendens til at stater normalt kun intervenerer i konflikter, når de forventer, at missionen vil være vellykket, hvis diplomatiske relationer ikke er i fare, og hvis interventionen ikke udgør en sikkerhedsrisiko for den, der intervenerer (O'Hanlon, 2000). Ud over dette, er det vigtigt at være opmærksom på farerne ved kulturimperialisme, på trods af at det grundlæggende mål for den moderne menneskerettighedsbevægelse er at beskytte borgerne mod deres egne regerings brutalitet (An-Na'Im 2009:82). Dette skyldes, at man kan argumentere for at en insisteren på menneskerettighedernes universalisme er et udtryk for den vestlige kulturimperialisme, hvor Vesten forsøger at eksportere egne kulturelle værdier til lande der er vidt forskellige fra Vesten (Bogisch & Kornholt 2021:196). Det, at den vestlige verden ikke ville acceptere, at andre pålægger os deres moralske standarder, understreger, at Vesten heller ikke bør pålægge dem vestlige moralske standarder (Ibid.). Tatsuo beskriver det som at Vesten "[...]should not act like a moral teacher punishing intractable pupils.." (Tatsue 1999:33). Dette beror på, at der kan opnås større enighed om interne standarder for beskyttelse af individer gennem intern kulturel og tværkulturel dialog, eftersom ekstern tvang normalt er kontraproduktivt og dermed har dårlige chancer for at lykkes (An-Na'Im 2009:82). Derfor er det vigtigt for FN at opretholde diplomatiet og et nogenlunde forhold til Kina. Særligt fordi Kina er blevet mere aktivt i FN. Netop denne kulturimperialisme er menneskerettigheds-skeptikere nervøse for. De mener

nemlig, at der er en generel fare ved at universelle menneskerettigheder bliver en slags kulturimperialisme, der spreder sig over hele verden, hvor lokale samfund og kulturer bliver ødelagt og tvunget til at tilpasse sig (Dahre 2014:31).

I forbindelse med, at Kina er blevet mere aktiv i FN ser vi også, at de i stigende grad bruger deres økonomiske magt samt plads i FN's Menneskerettighedsråd til at fremme en ny fortælling om menneskerettigheder. Denne fortælling fremmer det asiatiske perspektiv og gør det dermed lettere for Kina selv at bryde de universelle menneskerettigheder (Albers & Maressa, 2020). Dette blev påvist under Wang Yis tale til det 46. menneskerettighedsråd, og det blev også påvist da det kom til en omdiskuteret resolution, som kæder menneskerettigheder sammen med retten til udvikling (Ibid.). Kinas regering er i højere grad med til at udvikle reglerne, så de afspejler deres egne interesser og værdier. Ifølge forskeren Lucrezia Poggetti kan; "*Kina skabe en ny fortælling, som knytter menneskerettigheder op på udvikling og væk fra politiske og individuelle rettigheder. Det bruger de som undskyldning for selv at knægte menneskerettighederne.*" (Ibid.). Derudover er det relevant at pointere at Kinas menneskerettighedskrænkelser ofte er vanskelige at retsforfølge, da landets retssystem er udformet til at begrænse individuelle rettigheder. Den antiterrorlov, der blev vedtaget året efter implementeringen af *Strike Hard* kampagnen i Xinjiang, er blandt andet en af de lovgivninger, som gør det utrolig svært at retsforfølge Kina. Loven retfærdiggør alle menneskerettighedsovertrædelser begået af myndighederne, for eksempel overvågningen af privat kommunikation (China 2015:art 18, 19, 21), eftersom det er i relation til bekæmpelsen af separatister og ekstremister. Kritikere beskriver, at lovens definition af terrorisme er for bred, og at love derudover kan hindre ytringsfriheden og religionsfriheden for Kinas religiøse og etniske mindretal, præcis som vi ser det i forbindelse med undertrykkelsen af uighurerne. Et FN-panel udtrykte sig om den brede kinesiske definition: "*broad definition of terrorism and vague references to extremism and unclear definition of separatism in Chinese legislation*" (Nebehay, 2018). Kina er gået fra at være et mere passivt medlem af FN til nu at have taget mere ansvar i organisationen. For eksempel var den tidligere nævnte tale af udenrigsminister Wang, den første gang hvor Kina talte til menneskerettighedsrådet.

Menneskerettighedsorganisationer kritiserer dog fortsat FN for at undlade at leve op til sit ansvar over for befolkningen i Xinjiang. Organisationerne understreger, at der er en række muligheder, som FN kunne tage for at stille Kina til ansvar. Dette indebærer at FN's

medlemsstater kunne træffe konkrete foranstaltninger, blandt andet ved at indkalde til særlige møder og iværksætte grundige undersøgelser gennem Sikkerhedsrådet, Generalforsamlingen eller Menneskerettighedsrådet (Amnesty International, 2021). Derudover understreges det, at FN's Generalsekretær kunne træffe foranstaltninger uafhængigt af FN-medlemsstaternes beslutninger for at foretage fjernovervågning og offentliggøre detaljerne i dens resultater for at bringe orden i sagerne, som den har gjort det i andre situationer (Amnesty International, 2021). Dog ligger problemet endnu engang i at gå imod diplomatiet, samtidig med, at det principielt, inden for det internationale retsområde, er staten, der har det grundlæggende ansvar for overholdelsen af menneskerettighederne (Dahre, 2014:13). Her slutter den onde cirkel, idet der er meget lille sandsynlighed for, at Kina vil efterleve og overholde de af Vesten formulerede værdier og menneskerettigheder.

Der kan dog i høj grad argumenteres for og imod FN's håndtering af situationen i Xinjiang. Det kan påstås, at FN vender det blinde øje til, hvad der foregår i Xinjiang, det er bare mere kompliceret end som så. Kina vurderes som en kommende supermagt på grund af landets økonomiske vækst og er i dag verdens andenstørste økonomi. Landet spiller dermed en stor rolle i den globaliserede verden, og de internationale relationer er dermed meget værdifulde for Vesten. Som et af de største og stærkeste militær i verden med ret til at besidde atomvåben og som et permanent medlem af FN med vetoret i Sikkerhedsrådet, vil enhver indgriben i Kinas suverænitet blive betragtet som et angreb, der kan kræve forsvar. Derfor vil de politiske beslutningstagere gøre alt for at undgå at bringe de diplomatiske forbindelser i fare og risikere ustabilitet eller endda en militær intervention i Kina, som i stedet kan udgøre en trussel mod den tredjepartsstats nationale sikkerhed og ikke mindst verdensfreden.

5. Konklusion

Undertrykkelsen af uighurerne i Xinjiang-regionen i Kina er den kinesiske regerings (KKP) seneste sammenstød med FN's Universelle Menneskerettigheder (UDHR). Der kan argumenteres for, at KKP har til hensigt at redefinere og forme UDHR med Kinas egne værdier og kultur, altså med en kulturrelativistisk vinkel, således at regeringen ikke får påtvunget vestlige værdier og kultur. KKP's princip er, at den enkeltes rettigheder kan tilsidesættes, såfremt det er til fordel for nationen. Den økonomiske vækst i Xinjiang har netop været en sådan fordel, da regionen har bidraget væsentligt til landets velstand i de seneste mange år. KKP finder det derfor som et logisk argument for at negligere uighurernes rettigheder og krav om frihed, hvilket således også fremhæves af KKP, når brud på UDHR bringes op.

Derudover er regeringens konfucianistiske indflydelse medvirkende til at fremme og sikre dens selvhævdende udenrigspolitik og kulturelle identitet. Kina har med al tydelighed vist, at økonomisk velstand og udvikling ikke kræver et åbent demokratisk samfund, og at den kinesiske forståelse af menneskerettigheder prioriterer orden, stabilitet og økonomisk vækst højere end folkets rettigheder og frihed, hvorimod rettigheder og frihed for alle mennesker er hele fundamentet for UDHR.

Med fokus på uighurerne har denne opgave som formål at analysere den kulturrelativistiske tilgang til menneskerettigheder og dermed relatere dem til de universelle menneskerettigheder, som er præsenteret i UDHR. KKP forsøger at retfærdiggøre deres behandling af uighurerne med deres konfucianistiske tilgang til menneskerettigheder, som prioriterer målet om orden og tryghed i samfundet, hvilket ifølge KKP kun kan opnås ved en dedikation til økonomisk velstand, uanset folkets rettigheder. Opgaven klargør dermed, at det kinesiske syn på menneskerettigheder har et mindre individualistisk perspektiv end det vestlige perspektiv, som er fremherskende i UDHR. Der argumenteres derfor for, at det vestlige syn på menneskerettigheder danner grundlag for FN's universelle menneskerettigheder, hvorfor Kinas kulturrelativistiske tilgang til menneskerettigheder og det deraf følgende politiske magtspil, gør det vanskeligt for FN at intervenere, når landet bryder menneskerettighederne.

Der har altid været uenigheder om fortolkningen af begrebet *menneskerettigheder* mellem nationerne, men uenighederne om menneskerettighederne i Kina kan være medvirkende til længerevarende alvorlige konsekvenser for forholdet mellem Vesten og Kina, såfremt FN går uden om diplomatiet. Kinas militære kapacitet og suverænitetsprincipper påvirker FN, der ikke kan intervenere, med mindre, der ikke er fare for at ødelægge diplomatiske relationer mellem landene.

Risikoen for at ødelægge det skrøbelige forhold mellem Vesten og Kina er imidlertid reel ved en intervention. FN eksisterer som en international organisation, der har en stor og overordnet rolle, men som ikke tager parti med noget land. Kun i ekstraordinære situationer, som i forbindelse med Ruslands invasion af Ukraine, har FN taget part med Ukraine og fordømt Ruslands krig ved en sjælden hasteindkaldt Generalforsamling. Man kan derfor hævde, at situationen i Xinjiang afslører en kløft mellem den kodificerede praksis for international adfærd, som den er formuleret i FN-pagten, og den faktiske statslige praksis. Dog fastholder FN fortsat denne ramme for forhandlinger, der er den vigtigste rolle for organisationen.

Denne opgave har kun berørt en lille del af diskussionen om det kinesiske syn på menneskerettigheder, og hvordan det påvirker det internationale miljø. Der findes en række andre områder, som det ville have været interessant at forfølge den fremtidige forskning på. For eksempel kunne man dykke ned i det faktum, at KKP dækker undertrykkelsen af uighurerne som en kamp mod terrorisme. Den kinesiske frygt for terrorisme kan sættes parallelt til de situationer, hvor Vesten har brugt angsten for terror som undskyldning for vold mod lokale befolkningsgrupper. Dette giver anledning til en yderligere undersøgelse om islamofobi, men det kan også være en måde, hvorpå man kan sætte spørgsmålstejn ved Vestens moral, og om de vestlige principper kan danne grundlag for universelle menneskerettigheder. Derudover kan det være relevant at undersøge, om kulturrelativisme er selve problemet og om Kina benytter sig af situationen og udnytter Vesten og FN's tøven i Xinjiang til at skubbe til verdensordenen.

7. Litteraturliste

Albers, M. & Maressa, J., 2020. *Ekspertter: Kina omfortolker menneskerettigheder og får støtte fra flere lande*. [online] Jyllands-Posten. Tilgængelig på: <<https://jyllands-posten.dk/international/ECE11939056/vesten-taber-terraen-i-opgoer-om-menneskerettigheder/>> [Besøgt 6 maj 2022].

American Anthropological Association (AAA), 1947. Statement on Human Rights. *American Anthropologist*, [online] 49(4), pp.539-543. Tilgængelig på: <<https://lucian.uchicago.edu/blogs/around1948/files/2012/09/1947-Statement-on-Human-Rights-American-Anthropological-Association.pdf>>. [Besøgt 16 maj 2022]

American Anthropological Association (AAA), 1999. *Declaration on Anthropology and Human Rights Committee for Human Rights American Anthropological Association*. [online] Humanrights.americananthro.org. Tilgængelig på: <<https://humanrights.americananthro.org/1999-statement-on-human-rights/>> [Besøgt 16 maj 2022].

Amnesty International, 2021. *"Like We Were Enemies In a War" China's Mass Internment, Torture and Persecution of Muslims in Xinjiang*. London: Amnesty International Ltd, pp.1-158.

An-Na'im, A., 2009. Towards a Cross-Cultural Approach to Defining International Standards of Human Rights: The Meaning of Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. In: M. Goodale, ed., *Human Rights: An Anthropological Reader*. Oxford: Blackwell Publishing, pp.68-85.

ASEAN, 1993. *Bangkok Declaration on Human Rights*. Vienna.

BBC News. 2019. *Data leak reveals how China 'brainwashes' Uighurs in prison camps*. [online] Tilgængelig på: <<https://www.bbc.com/news/world-asia-china-50511063>> [Besøgt 21 april 2022].

BBC News. 2022. *What sanctions are being imposed on Russia over Ukraine invasion?*. [online] Tilgængelig på: <<https://www.bbc.com/news/world-europe-60125659>> [Besøgt 9 maj 2022].

Sophia Aurelia Wandel-Petersen
Lunds Universitet

Betts, A., & Orchard, P. 2014. *Implementation & World Politics: How International Norms Change Practice*. 1st ed. Oxford. Oxford University Press.

Bogisch, B. and Kornholt, B., 2021. *KLM på Tværs - sociologiske, historiske og filosofiske perspektiver*. 2nd ed. Samfundslitteratur, pp.179-206.

Chan, J., 1999. A Confucian Perspective on Human Rights for Contemporary China. In: J. R. Bauer and, D. A. Bell ed., *The East Asian Challenge for Human Rights*. New York: Cambridge University Press, pp.212-238.

Chaudhry, V., 2020. *China's Liability for Uighur Genocide Under International Law- Part II*. [online] IntLawGrrls. Tilgængelig på: <<https://ilg2.org/2020/10/14/chinas-liability-for-uighur-genocide-under-international-law-part-ii/>> [Besøgt 9 maj 2022].

Chesterman, S., Johnstone, I. & Malone, D. M. 2016. *Law and Practice of the United Nations*. 2nd ed. New York. Oxford University Press.

China. 1982. *The Constitution of the People's Republic of China: (adopted on December 4, 1982 by the Fifth National People's Congress of the People's Republic of China at its fifth session)*. Oxford [Oxfordshire], Pergamon Press. Tilgængelig på: <http://www.npc.gov.cn/zgrdw/englishnpc/Constitution/node_2825.htm> [Besøgt 18 maj 2022]

China. 2015. *Counterterrorism Law of the People's Republic of China: (adopted on December 27, 2015)*. Tilgængelig på: <<http://en.pkulaw.cn/display.aspx?id=92bb5d4a2bc3fdd3bdfb&lib=law&SearchKeyword=Counterterrorism%20Law%20of%20the%20People%27s%20Republic%20of%20China&SearchCKeyword=>>> [Besøgt 19 maj 2022]

Cumming-Bruce, N., 2018. 'No Such Thing': China Denies U.N. Reports of Uighur Detention Camps. [online] Nytimes.com. Tilgængelig på: <<https://www.nytimes.com/2018/08/13/world/asia/china-xinjiang-un.html>> [Besøgt 21 april 2022].

Davies, C., 2008. *Reflexive ethnography*. 2nd ed. London: Routledge.

Sophia Aurelia Wandel-Petersen
Lunds Universitet

Davis, B. (2019) Being Uighur . . . with “Chinese Characteristics”: Analyzing China’s Legal Crusade Against Uighur Identity i *American Indian Law Review* vol. 44 no. 1 pp. 81-116

Dumont, L., 1986. *Essays on Individualism: Modern Ideology in Anthropological Perspective*. Chicago: The University of Chicago Press.

Engle, K., 2001. From Skepticism to Embrace: Human Rights and the American Anthropological Association from 1947-1999. *Human Rights Quarterly*, 23(3), pp.536-559.

Fenger-Grøndahl, M. and Skytt, L., 2020. *Menneskerettigheder i Kina*. [online] Faktalink. Tilgængelig på: <<https://faktalink.dk/titelliste/kina>> [Besøgt 6 maj 2022].

Fischer, V., 2020. *Kina - Den Truende Supermagt*. 1st ed. Odense. Forlaget mellemgaard.

Goodale, M., 2009. *Human Rights: An Anthropological Reader*. Chicester: Wiley-Blackwell.

Human Rights Watch, 2018. “*Eradicating Ideological Viruses*”: *China’s Campaign of Repression Against Xinjiang’s Muslims*. [online] United States of America, pp.1-108. Tilgængelig på: <<https://www.hrw.org/report/2018/09/09/eradicating-ideological-viruses/chinas-campaign-repression-against-xinjiangs>> [Besøgt 21 april 2022].

Human Rights Watch. 2022. *Open letter to UN High Commissioner for Human Rights: OHCHR report on grave human rights violations in Xinjiang can wait no longer*. [online] Tilgængelig på: <<https://www.hrw.org/news/2022/03/08/open-letter-un-high-commissioner-human-rights-ohchr-report-grave-human-rights>> [Besøgt 6 maj 2022].

Institut for Menneskerettigheder. n.d. *FN’s Menneskerettighedsråd*. [online] Tilgængelig på: <<https://menneskeret.dk/om-os/menneskerettigheder/menneskerettigheder-fn/fns-menneskerettighedsraad>> [Besøgt 27 april 2022].

International Criminal Court (ICC 1998). 1998. *The Rome Statute*. [online] Tilgængelig på: <<https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf>> [Besøgt 25 april 2022]

Johansson Dahre, U., 2014. *Mellan ord och handling*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson Dahre, U., 2017. Searching for a middle ground: anthropologists and the debate on the universalism and the cultural relativism of human rights. *The International Journal of Human Rights*, 21(5).

Karner, L., 2018. *Kinas voksende indflydelse truer FN's arbejde for menneskerettigheder*. [online] Information. Tilgængelig på: <<https://www.information.dk/udland/2018/12/kinas-voksende-indflydelse-truer-fns-arbejde-menneskerettigheder>> [Besøgt 6 maj 2022].

Kuo, L., 2018a. *Internment camps make Uighurs' life more colourful, says Xinjiang governor*. [online] The Guardian. Tilgængelig på: <<https://www.theguardian.com/world/2018/oct/16/internment-camps-make-uighurs-life-more-colourful-says-xinjiang-governor>> [Besøgt 15 april 2022].

Kuo, L., 2018b. *From denial to pride: how China changed its language on Xinjiang's camps*. [online] The Guardian. Tilgængelig på: <<https://www.theguardian.com/world/2018/oct/22/from-denial-to-pride-how-china-changed-its-language-on-xinjiangs-camps>> [Besøgt 21 april 2022].

Kynge, J., 2021. *Chaos vs control: China's communists and a century of revolution*. [online] Financial Times. Tilgængelig på: <<https://www.ft.com/content/6b3a7274-8fac-403e-a385-3f8920f5b369>> [Besøgt 19 maj 2022].

Leholt, O., 2021. *Kinas politiske system - kommunistpartiets rolle i Kinas parti-stat*. [online] Kina-historie.dk. Tilgængelig på: <<http://www.kina-historie.dk/kinas-politiske-system.asp>> [Besøgt 6 maj 2022].

Ministry of Foreign Affairs, 2021. *Foreign Ministry Spokesperson Wang Wenbin's Regular Press Conference on February 22, 2021*. [online] Fmprc.gov.cn. Tilgængelig på: <https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/2511_665403/202102/t20210222_9721158.html> [Besøgt 20 maj 2022].

Nebehay, S., 2018. *U.N. calls on China to free Uighurs from alleged re-education camps*. [online] Reuters. Tilgængelig på: <<https://www.reuters.com/article/us-china-rights-un-idUSKCN1LF1D6>> [Besøgt 13 maj 2022].

Sophia Aurelia Wandel-Petersen
Lunds Universitet

OECD (2018), "The Belt and Road Initiative in the global trade, investment and finance landscape", in *OECD Business and Finance Outlook 2018*, OECD Publishing, Paris.

Tilgængelig på: <<https://www.oecd.org/finance/Chinas-Belt-and-Road-Initiative-in-the-global-trade-investment-and-finance-landscape.pdf>> [Besøgt 5 maj 2022]

OHCHR. n.d. *International Human Rights Law*. [online] Tilgængelig på:

<<https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law>> [Besøgt 6 maj 2022].

O'Hanlon, M., 2000. *Doing It Right: The Future of Humanitarian Intervention*. [online]

Brookings. Tilgængelig på: <<https://www.brookings.edu/articles/doing-it-right-the-future-of-humanitarian-intervention/>> [Besøgt 6 maj 2022].

Ruwitch, J., 2018. *Timeline - The rise of Chinese leader Xi Jinping*. [online] Reuters.

Tilgængelig på: <<https://www.reuters.com/article/us-china-parliament-xi-timeline-idUSKCN1GS0ZA>> [Besøgt 5 maj 2022].

Solomon, F., 2016. *China Orders Everyone in One Province to Hand In Their Passports*.

[online] Time. Tilgængelig på: <<https://time.com/4582214/china-xinjiang-uyghur-passports-terrorism/>> [Besøgt 21 april 2022].

Tatsuo, I., 1999. Liberal Democracy and Asian Orientalism. In: J. R. Bauer and D. A. Bell, ed., *The East Asian Challenge for Human Rights*. New York: Cambridge University Press, pp.27-59.

Tiezzi, S., 2021. *Can China Change the Definition of Human Rights?*. [online]

TheDiplomat.com. Tilgængelig på: <<https://thediplomat.com/2021/02/can-china-change-the-definition-of-human-rights/>> [Besøgt 13 maj 2022].

Thurén, T., 2005. *Videnskabsteori for begyndere*. 3rd ed. København: Rosinante A/S.

UN General Assembly (UNGA). 1966. *International Covenant on Civil and Political Rights*.

United Nations. Tilgængelig på: <<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights>> [Besøgt 26 april 2022]

Sophia Aurelia Wandel-Petersen
Lunds Universitet

United Nations, n.d. *Human Rights Indicators: A Guide to Measurement and Implementation*. Geneva: United Nations Human Rights Office of the High Commissioner.

United Nations (UDHR). 1948. *Universal Declaration of Human Rights*. [online]

Tilgængelig på:

<https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/eng.pdf>

[Besøgt 25 april 2022]

UNSC, n.d. *Sanctions | United Nations Security Council*. [online] Un.org. Tilgængelig på:

<<https://www.un.org/securitycouncil/sanctions/information>> [Besøgt 9 maj 2022].

Wong, E., 2014. *China Invests in Region Rich in Oil, Coal and Also Strife* [online]

Nytimes.com. Tilgængelig på: <<https://www.nytimes.com/2014/12/21/world/asia/china-invests-in-xinjiang-region-rich-in-oil-coal-and-also-strife.html>>

[Besøgt 21 april 2022].

Wong, K. & Bogi, D., 2020. *How China uses Muslim press trips to counter claims of Uighur abuse*. [online] the Guardian. Tilgængelig på:

<<https://www.theguardian.com/world/2020/aug/23/how-china-uses-muslim-press-trips-to-counter-claims-of-uighur-abuse>> [Besøgt 6 maj 2022].

Wang, Y. 2021. *A People-centered Approach for Global Human Rights Progress*. [Online]

[Besøgt 13 maj 2022]. Tilgængelig på: <http://geneva.china-mission.gov.cn/eng/dbdt/202102/t20210222_9899531.htm>

Winter, L. & Lekfeldt, T. (2019) [online] Berlingske.dk. Tilgængelig på:

<<https://www.berlingske.dk/globalt/hun-forlod-sin-12-aarige-datter-i-nordvestkina.-jeg-har-lyst-til-at-tage>> [Besøgt 10 maj 2022]

Xinhua, 2021. *Fact Check: Lies on Xinjiang-related issues versus the truth - Xinhua |*

English.news.cn. [online] Xinhuanet.com. Tilgængelig på:

<http://www.xinhuanet.com/english/2021-02/05/c_139723816.htm> [Besøgt 20 maj 2022].

Sophia Aurelia Wandel-Petersen
Lunds Universitet

Zang, X., 2012. *Islam, Family Life, and Gender Inequality in Urban China*. 1st ed. New York: Routledge.

Zhao, Q., 2018. The influence of Confucianism on Chinese politics and foreign policy. *Asian Education and Development Studies*, 7(4), pp.321-328.